

macions antigues amb un nom de persona. Com sigui que NATALIUS i els seus derivats ja consten en temps romans (*Natalius*, *Natalinus* CIL VIII, III), el femení *Natalia* i els derivats arcaics NATALIACUM, NATALIANUM (molt repetits al Migdia de França, Skok, § 209) és segur que el NP NATALIUS ja existia en temps romans. Entre nosaltres, i per tant el nostre nom empordanès surt normalment de VILLARE NATALI, genitiu contracte en I, de *-ii* corresponent a *Natalius*, com MERCŪRI de MERCURIUS, etc. (V. art. *dimecres*, *DECat.*).

VILARROIG

NL repetit en el Maestrat: a Cervera, *pron. lo bilārōč*,¹⁵ o *los bilārōč'žos* (XXVIII, 122.16); *El Vilar Roig* o sense art. a Palanques i a Benicàssim i *Los Vilarrojos* a Peníscola; tornat NP des d'antic: Jacme *Vilaroig* i d'altres en el *Llibre de Vâlues* de 1398 de Cast.Pna., i nou casos d'aquest cognom l'a. 1588 (Traver, *Antig. Cast.Pna.*, p. 465).

VILARTOLÍ

Poblet empordanès al Nordest de Figueres, agre. a St. Climent Sesecebes. El *N. C. E. C.* 1ª ed., donava una forma *Vilortolí* (potser fundada en una pron. oïda per Casac., si bé no en tinc nota); jo ho recordo oït *bilartulí* passant per St. Climent el 1958.

MENC. ANT. 988, precepte de Lotari, per a St. Pere de Roda: «Villa *Petralata* --- Sti. Clementi, *Villare Tudelini*, Spediola --- Cantalupus ---» (*MarcaH.* § 130, c. 980.18f.; Villan., *Vi. Lit.* xv, 329); 990, epístola de Joan XV per a St. Pere de Roda: «Sti. Clementis, *Villare Dudulim*, villa Noves, Spedolia ---» (*MarcaH.*, c. 943); 988: (mateix doc.?): *Villare Tudelini* --- in comit. Petralatense» (*Cat. Car.* II, 243.8); 1226: *Vilartolin* (*BABL* IV, 417); 1553: «veynat de *Ortolí*» en un fogatge dels publ. per Jos. Iglesias.

Com ja va veure Aebischer (*Top.* 20) conté el NP germ. THEUDOLIN (Först. 1414).

VILATINYÓS

Lloc antic de la Vall de Ribes, de la parr. de *Pardines*.

MENC. ANT. c. 1283: «*Vilar de Tiyós*» (Alart, *RLR* IV, 59); 1300-13: «*Vila Tiyos*, parrochia de *Pardinis*»⁵⁰ (bis) en el mateix doc. (Alart *RLR* IV, 61), i ja en doc. coetani *Vila Tiyez* (id. ib. p. 60): encara que amb grafies poc exactes hem d'entendre (rectificant l'una amb l'altra) que és *Vilar Tinyós*, car si fos compost de *vila*, hauria estat *tinyosa*, fem.; quant a *y* és la coneguda grafia imperfecta per *-ny-* (cf. *Fustanyà* per

Fustanyà) en un altre doc. publicat allí per Alart). La *-r* ja tendia a emmudir-se des de molt antic en el nostre Nordoest quasi tant com en els veïns parlars occitans, on ja es constata en el S. XIII. Denominació paral·lela a *Puigtinyós*, noms en els quals el sentit oscil·la entre 'clapejat' i 'escàs, mesquí'.

VILBA

Nom antic de dues poblacions pirinenques, una a l'Urgellet, l'altra a la Ribagorça. Convé separar d'aquest *Vilba* parònims com *Viubi*, del qual tractem en l'article dedicat a *Viu*, o com *Vilves*, població de la Noguera, entre Vall-llebrera i Grealó, per al qual és versemblant un ètimon romànic, variant antiga del mot *viuda*. Vegeu *DECat.* IX, 329 ss. en particular 330a59-b3.

1) *Vilva*. Nom d'un antic llogaret¹ de Montferrer (Urgellet). En tenim abundant documentació antiga:

MENC. ANT. 1068: «Et ipso missal que fecit scribere precepti remanera ad Sancti Licerii qui est situs in *Vilva* in subdione de Sancti Stephani de Ellass» (Baraut, *Urgellia*, p. 178); 1177: «Ego Guilelmus de²⁵ Montferrer et soror mea Ferrera vendimus tibi Arnallode Sancto Stephano unam terram quem habemus apud villam Montisferrarii in apendiciones Sancti Vincentii, que est in loco vocato *Vilve*» (*Urgellia*, p. 244); 1178: «--- terra quam abemus in³⁰ terminio de Muntferrer, et afrontat iam dicta terra qui est a *Vilva* de II^{as}, partes in terra de Ferrer de Pere Ramon» (*Urgellia*, p. 264); 1188: «Alia quarum est ad *Vilvam*, et affrontat de I^a. parte in terra Arnaldi Pugol et de alia in alodio Sancti Vincentii» (*Urgellia*, 339); 1189: «--- de III^a, in torrent Soroscher qui dicitur³⁵ Quarrag² de *Vilva*» (*Urgellia*, p. 340); 1189: «una terra quam habemus in termino de Montferrer, in apendio Sancti Vincenti, et est a *Vilva*» (*Urgellia*, p. 344); 1189: «--- impignoramos tibi A. de Naguila ·I· terra per ·III·solidos, et ipsa terra est a *Vilva*» (*Urgellia*,⁴⁰ p. 346).

2) *Vilba*. Lloc desaparegut a l'Alta Ribagorça, en terme del qual confrontava amb Enrens, Ventolà i la⁴⁵ Noguera Ribagorçana.

MENC. ANT. 1043: «--- de ipso castello que dicitur *Vilba* et ipsa villa --- Et sunt fines illius, de ipso collo de Enrrense usque in ipso rio de Ventolano, et de Calamocho usque in Nochera» (*Cartoral de Lavaix*, ed. Puig i Ferreté, doc. 22); *final del XII*: «Dacco abba et frater eius Gamiza dederunt castrum *Vilba* similiter» (*Lavaix*, doc. 69). L'any 1153, Maria de *Vilva* és una de les veïnes de Sant Sadurní que paga cens al monestir de Lavaix. Es tracta, evidentment del *Vilva* proper a Ventolà: 1153: «Maria de *Vilva*, ·VI· sesters tritici et ·VI·ordei et ·I· quartam de civada rasa» (*Cart.*